

ANALÝZA CVIČENÍ IZS A MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ V ÚZEMNÍM ODBORU UHERSKÉ HRADIŠTĚ

ANALYSIS OF EXERCISES OF IRS AND EMERGENCIES IN THE TERRITORIAL DEPARTMENT OF UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Ing. Martin Džermanský

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta aplikované informatiky, Nad Stráněmi 4511, Zlín, Česká republika,
m_dzermansky@utb.cz

Abstrakt: Taktická cvičení integrovaného záchranného systému představují důležitou roli při dosažení odborné připravenosti členů integrovaného záchranného systému. Je proto zapotřebí tyto cvičení provádět opakovaně a zaměřit se na nejpravděpodobnější a nejrizikovější mimořádné události, které mohou nečekaně nastat. Práce si klade za cíl odpovědět na otázku, zda jsou v územním odboru Uherské Hradiště tyto cvičení prováděna správně a odpovídají typům mimořádných událostí, ke kterým v tomto územním odboru dochází.

Abstract: Tactical exercises of the integrated rescue system represent an important role in achieving the professional readiness of members of the integrated rescue system. It is, therefore, necessary to carry out these exercises repeatedly and focus on the most likely and risky emergencies that may occur unexpectedly. The thesis aims to answer the question of whether these exercises are performed correctly in the territorial department of Uherské Hradiště and correspond to the types of emergencies that occur in this territorial department.

Klíčová slova: integrovaný záchranný systém; analýza; cvičení; mimořádná událost.

Úvod

Integrovaný záchranný systém, dále jen IZS, je koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Takto je IZS definována v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

Cvičení IZS jsou plánována na čtvrtletí a dělí se na cvičení prověřovací a taktická. Prověřovací cvičení plní úkol ověření úrovně připravenosti jednotlivých složek a koordinačních orgánů IZS při provádění záchranných a likvidačních prací. Taktická cvičení, která jsou v této práci analyzována, se provádí po předchozím projednání účastněných složek IZS s cílem dosáhnout odborné připravenosti členů koordinačních orgánů a velitelů složek při řízení sil a prostředků více složek IZS. V práci jsou analyzována cvičení a mimořádné události, které byly evidovány během let 2010–2019.

Práce si klade za cíl poukázat na realizovaná cvičení v územním odboru Uherské Hradiště a mimořádné události, ke kterým došlo mezi lety 2010–2019 a zodpovědět otázku, zda se IZS v tomto územním odboru zaměřuje na správná taktická cvičení, či nikoliv a porovnat tyto údaje za pomoci metody komparace. [1], [2]

1. Analýza cvičení a mimořádných událostí

Taktická cvičení integrovaného záchranného systému v územním odboru Uherské Hradiště byla v období mezi lety 2010–2019 realizována celkem sedmkrát. V letech 2010, 2011 a 2013 byla v tomto územní odboru absence cvičení a byly realizovány pouze v jiných územních odborech Zlínského kraje.

Tyto cvičení se zaměřovaly na:

- Rok 2012 – Dopravní nehoda prostředku hromadné přepravy osob na silničním obchvatu – Kunovice, E 50.
- Rok 2014 – Letecká nehoda – Žitková (cvičení se SR).
- Rok 2015 – Ověření typové činnosti složek IZS AMOK – aktivní střelec.

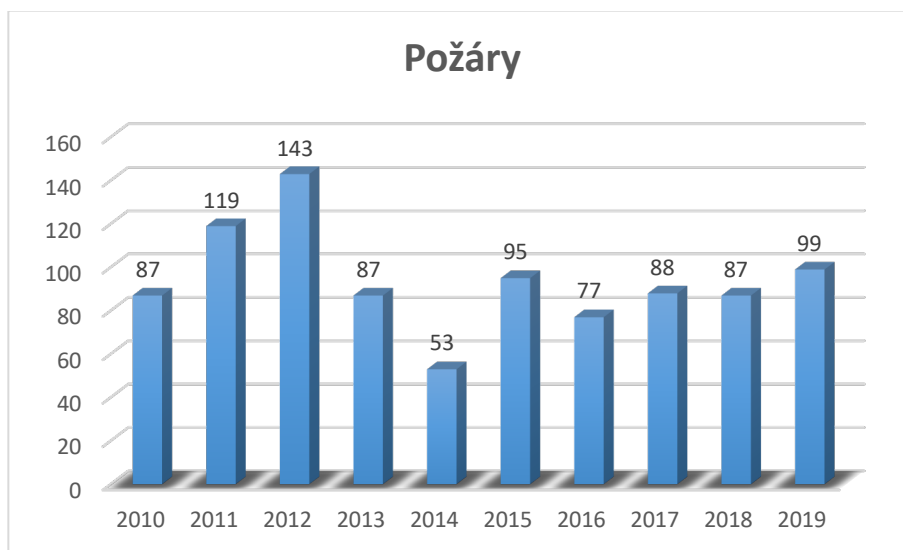
- Rok 2016 – Ověření soušinnostní dohody pro vysoce nakažlivé nemoci – hraniční přechod Starý Hrozenkov.
- Rok 2017 – Zásah složek IZS u osoby s podezřením na vysoce nakažlivé nemoci na letišti Kunovice.
- Rok 2018 – STČ 03/IZS – NVS v nemocnici v Uherském Hradišti
- Rok 2019 – STČ 16 A – mimořádná událost s podezřením na výskyt vysoce nakažlivé nemoci ve zdravotnickém zařízení. [3]

Z těchto cvičení lze vyčíst, že se taktické cvičení integrovaného záchranného systému v územním odboru Uherské Hradiště zaměřují především na mimořádné události s vysoce nakažlivou nemocí a na ostatní mimořádné události (nástražný výbušný systém v nemocnici a aktivní střelec).

Ve statistických ročenkách integrovaného záchranného systému zlínského kraje jsou uvedeny údaje o jednotlivých typech mimořádných událostí, které za toto období nastalo. Jsou zde zmíněny:

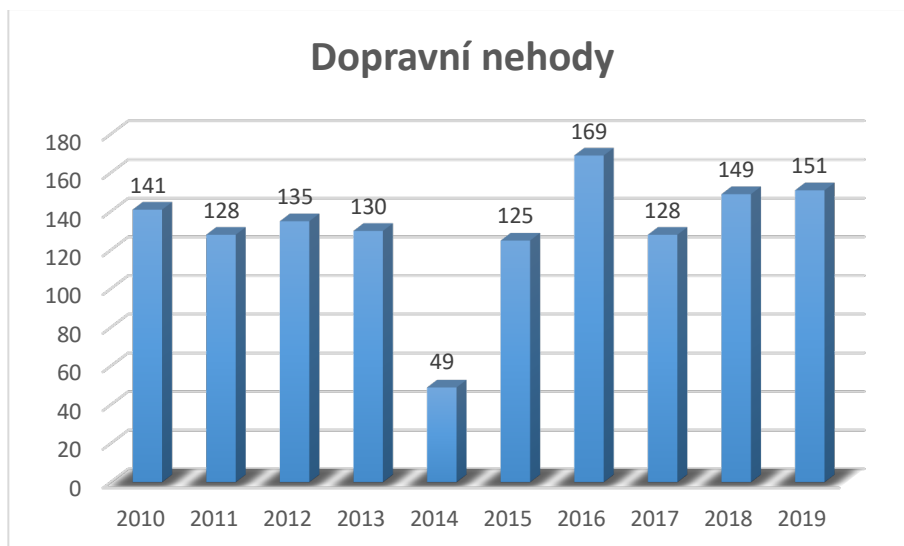
- Požáry.
- Dopravní nehody.
- Úniky nebezpečných látek.
- Technické havárie.
- Radiační havárie a nehody.
- Ostatní mimořádné události.
- Plané poplachy. [4]

V územním odboru Uherské Hradiště se mezi lety 2010–2019 odehrálo celkem 5 674 událostí. Tyto události jsou níže zobrazeny v grafech, v nichž jsou jednotlivé události popsány a okomentovány.

Graf 1 – počty požárů mezi lety 2010 - 2019

Požáry patří k jedním z nejničivějších a nejzávažnějších mimořádných událostí, se kterými se lze setkat. Požárem se rozumí jakékoliv nežádoucí hoření, při němž došlo k usmrcení nebo zranění osob nebo zvířat, ke škodám na materiálních hodnotách nebo životním prostředí a nežádoucí hoření, při kterém byly osoby, zvířata, materiální hodnoty nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy. V územním odboru Uherské Hradiště se až na výjimky počet požárů pohybuje v rozmezí mezi 80–90 za rok. Celkem za období mezi lety 2010–2019 došlo v tomto územním odboru k 935 požárům, z nichž 896 požárů tvořily požáry s účastí jednotky a 39 bez jejich účasti. [5], [6]

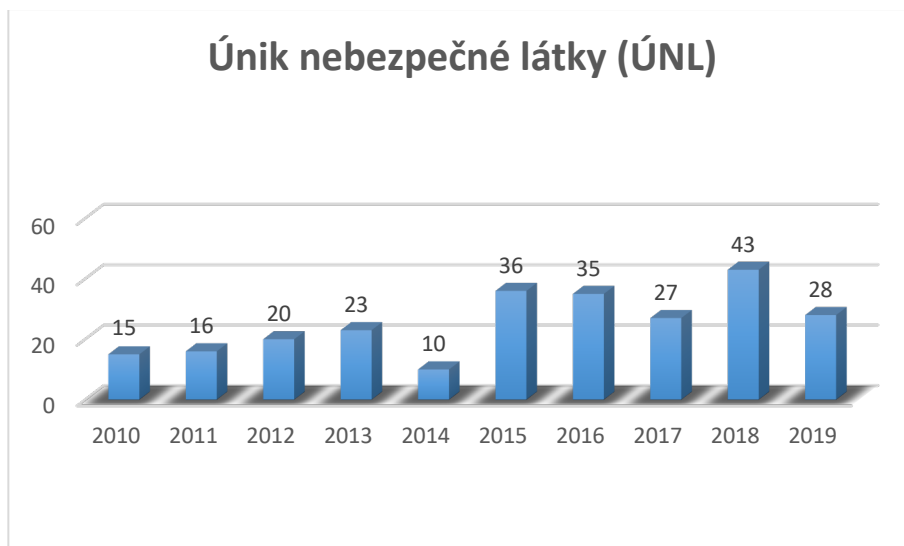
Graf 2 – počty dopravních nehod mezi lety 2010 - 2019

Dopravní nehody se řadí k nejčastějším typům havárií a dochází u nich mnohdy ke ztrátě lidských životů. Kromě roku 2014, kdy dopravní nehody v územním odboru nepřesáhly hranici padesáti dopravních nehod, se hranice udržuje nad počtem 120 a více dopravních nehod za rok. Tyto nehody lze rozdělit do podkategorií: [6]

- Dopravní nehoda silniční – odehrává se na všech silnicích, dálnicích a rychlostních komunikacích.
- Dopravní nehoda silniční hromadná – taktéž jako silniční se odehrává na všech silnicích, dálnicích a rychlostních komunikacích za účasti více než čtyř vozidel nebo prostředku hromadné přepravy osob.
- Dopravní nehoda železniční – na všech železničních tratích, včetně vleček.
- Dopravní nehoda letecká – tato dopravní nehoda je spojená s leteckou přepravou včetně bezmotorových letadel.
- Dopravní nehody ostatní – jedná se o dopravní nehody na polních a lesních cestách.

Za období 2010–2019 došlo celkem k 1305 dopravním nehodám:

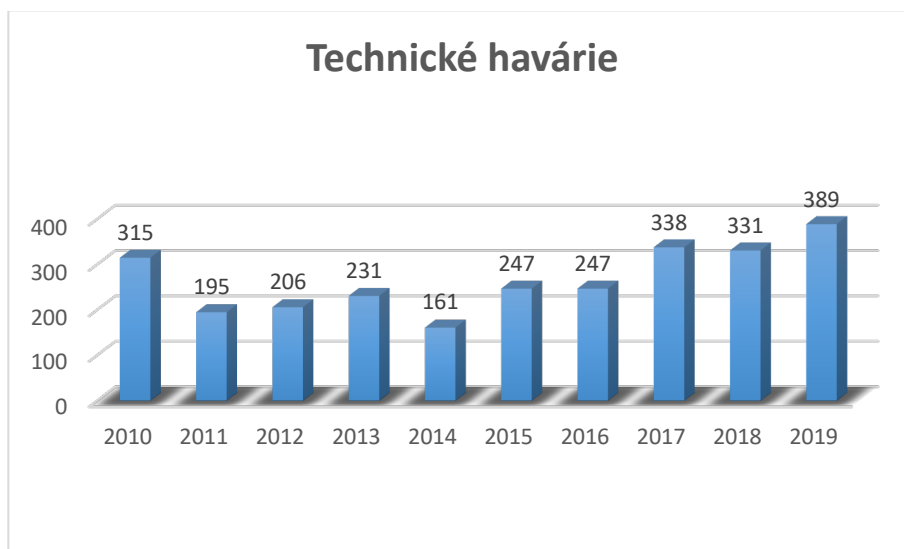
- Dopravní nehoda silniční – 1250.
- Dopravní nehoda silniční hromadná – 4.
- Dopravní nehoda železniční – 41.
- Dopravní nehoda letecká – 7.
- Dopravní nehody ostatní – 3.

Graf 3 – počet úniků nebezpečných látek mezi lety 2010 - 2019

K únikům nebezpečných látek dochází nejčastěji při jejich špatném uskladnění, manipulaci anebo dopravní nehodě. Lze jej definovat jako zásah k omezení nebo snížení rizika nekontrolovaného úniku hořlavých, výbušných, žíravých, jedovatých, zdraví škodlivých, radioaktivních a jiných nebezpečných látek, ropných produktů případně ostatních látek do životního prostředí včetně závažných havárií dle § 2 zákona č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií, ve znění pozdějších předpisů. Mezi lety 2010–2019 došlo celkem ke 253 únikům nebezpečných látek. Tyto úniky tvořily: [6]

- Únik plynu – 62.
- Únik kapaliny – 22.
- Únik ropných produktů – 163.
- Únik ostatní – 9.

Graf 4 – počet technických havárií mezi lety 2010 - 2019

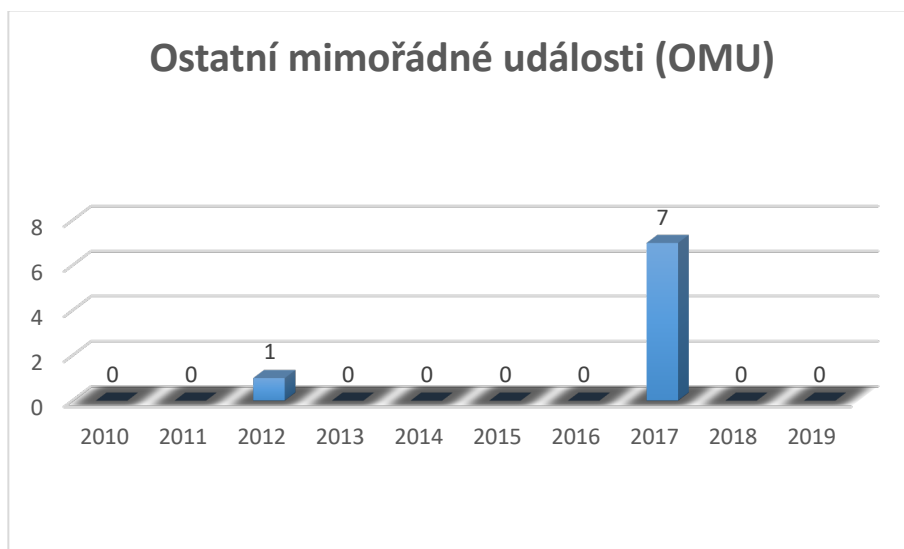
K technickým haváriím došlo mezi lety 2010–2019 celkem 2660 krát. Tyto havárie se dělí:

- Technická havárie – odstranění nebezpečí, popřípadě nebezpečných stavů velkého rozsahu či značných následků na zdraví osob, zvířat a majetku. Může se například jednat o destrukci objektu.

- Technická pomoc – odstranění nebezpečných stavů nebo nebezpečí menšího rozsahu mimo technologický provoz závodů. Představuje technickou pomoc jednotek bez návaznosti jakéhokoliv technologického provozu, tedy výroby. Může se jednat například o vyproštění osob z výtahu, otevírání uzamčených prostorů, záchranu osob a zvířat, asistence při hledání nástražného výbušného systému, měření koncentrací nebo radiace a dalších.
- Technologická pomoc – odstranění nebezpečí nebo nebezpečných stavů v technologickém provozu závodů. Představuje pomoc technikou jednotek v určité technologii, popřípadě provozu. Může se jednat o náhradu havarovaného chlazení, požární asistence, nouzovou dodávku vody, dohašování ohnisek a další.
- Ostatní pomoc – může se jednat například o monitoring vodních toků, převoz nebo odvoz pacienta, kontrola sjízdnosti komunikací a další. [6]

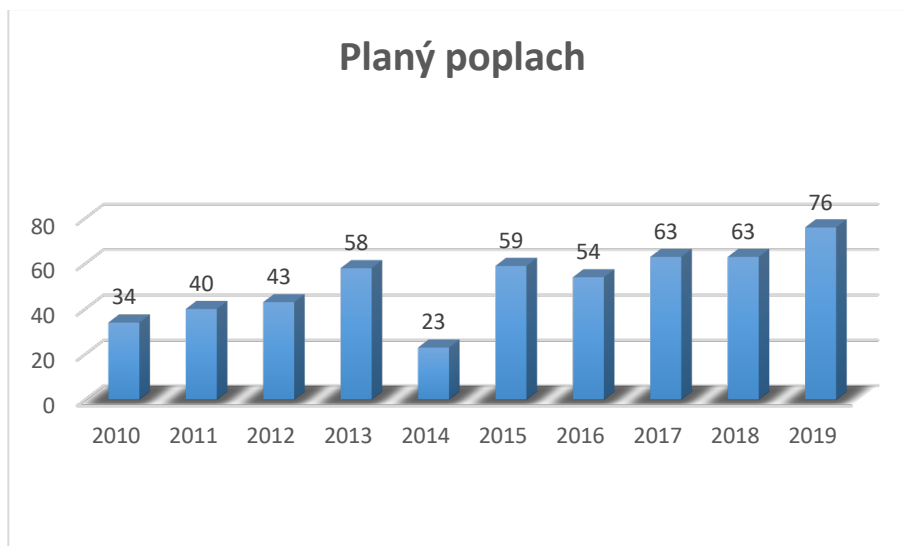
Technické havárie v tomto období tvořily:

- Technické havárie – 0.
- Technická pomoc – 2250.
- Technologická pomoc – 12.
- Ostatní pomoc – 398.

Graf 5 – počet ostatních mimořádných událostí mezi lety 2010 - 2019

K ostatním mimořádným událostem došlo pouze 8krát. Může se jednat například o epidemie nebo nákazu způsobenou nebezpečnou nemocí, zajištění podezřelých zásilek a další. Jeden případ byl zaznamenán v roce 2012 a zbylých 7 v roce 2017. [6]

Graf 6 – počet planých poplachů mezi lety 2010 - 2019

Plané poplachy jsou odvětvím, které by se nemělo stávat, ale bohužel k nim dochází a není žádná možnost, jak je cvičit. K planým poplachům dochází čím dál častěji a za období 2010–2019 k nim došlo celkem 513 krát. [6]

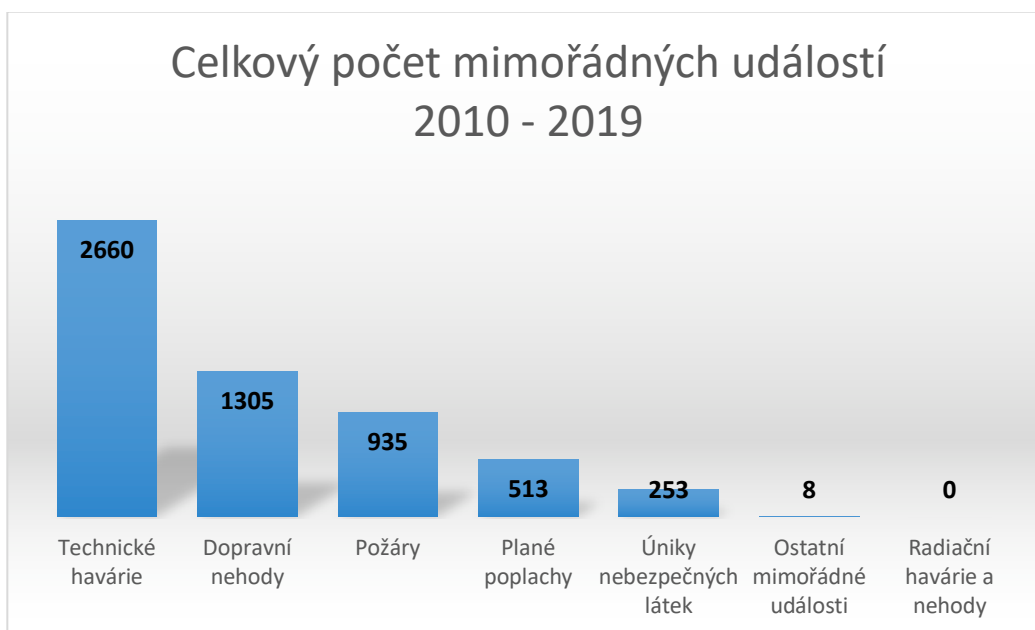
Graf 7 – celkový počet mimořádných událostí za jednotlivé roky

V tomto grafu lze vidět celkový počet událostí v období mezi lety 2010–2019. Nejhůře je na tom rok 2019, ve kterém došlo k 743 událostem a nejméně v roce 2014, kdy bylo pouhých 296 událostí. Z tohoto grafu tedy vyplývá, že dochází čím dál častěji ke vzniku mimořádných událostí, na které musí být integrovaný záchranný systém dostatečně připraven.

Z výsledků, které byly získány pomocí tabulek a grafů vytvořených ze statistických údajů integrovaného záchranného systému lze tedy tvrdit, že mimořádné události v územním odboru Uherské Hradiště jsou zastoupeny takto:

1. Technické havárie – 2660.
2. Dopravní nehody – 1305.
3. Požáry – 935.
4. Plané poplachy – 513.
5. Úniky nebezpečných látek – 253.
6. Ostatní mimořádné události – 8.

7. Radiační havárie a nehody – 0.

Graf 8 – Celkový počet jednotlivých mimořádných událostí mezi lety 2010 - 2019

Z výsledků vypočítaných ze statistických údajů integrovaného záchranného systému došlo k tvrzení, že k nejvíce nehodám dochází v oblasti technických havárií, dále dopravních nehod a požárů. Při porovnání cvičení, která se v územním odboru Uherské Hradiště uskutečňují a statistik počtu havárií, lze tvrdit, že se integrovaný záchranný systém v územním odboru Uherské Hradiště zaměřuje na správné typy cvičení, ale mohlo by dojít k jejich rozšíření.

V rámci dopravní nehody by se integrovaný záchranný systém mohl zaměřit více na silniční dopravní nehody. K těmto nehodám dochází častěji než k leteckým nehodám a dá se tvrdit, že na jednu leteckou nehodu připadá 179 silničních nehod.

Technické havárie, které jsou nejvíce zastoupeny, mají nejvíce evidovaných případů, ale jedná se o havárie, které ve většině případů neohrožují životy ani zdraví obyvatel.

Požáry, které vzešly ze statistických údajů, jako třetí nejčastější mimořádné události v územním odboru Uherské Hradiště, představují velké riziko pro obyvatelstvo. Integrovaný záchranný systém by na ně měl být za pomoci taktických cvičení připraven. Pro zvýšení bezpečnosti a efektivity při zásahu by se tyto cvičení měly do územního odboru zařadit více. Během let 2010–2019 nebylo realizováno žádné z cvičení na vznik požáru, a tak by se tento druh mimořádné události měl zařadit mezi taktická cvičení IZS. [7]

2. Metody

Práce byla vytvořena pomocí metod explanace a komparace. Metoda explanace představuje vysvětlení jevu nebo procesu. V práci jsou vysvětleny jednotlivé mimořádné události a jejich legislativní ukotvení.

Metoda komparace byla v práci využita pro porovnání uskutečněných cvičení integrovaného záchranného systému v územním odboru Uherské Hradiště a údajů o počtech mimořádných událostí, které byly vypočítány ze statistických údajů integrovaného záchranného systému. [8]

Závěr

Tato práce se zaměřila na analýzu taktických cvičení integrovaného záchranného systému a mimořádných událostí v územním odboru Uherské Hradiště, ke kterým došlo mezi lety 2010–2019. V práci jsou využity data ze statistických údajů integrovaného záchranného systému, které byly vypočítány a uvedeny do grafů. Jsou zde uvedeny jednotlivé mimořádné události a jejich početní zastoupení za jednotlivé roky. Pomocí metody explanace, jsou tyto mimořádné události vysvětleny.

Metoda komparace byla využita pro porovnání taktických cvičení, které se v územním odboru uskutečnily a mimořádných událostí, aby bylo poukázáno na to, zda jsou cvičení správně orientována, nebo by se měly zaměřit na jiné druhy mimořádných událostí.

Pomocí těchto metod bylo tedy zjištěno, že se v územním odboru Uherské Hradiště mezi lety 2010–2019 odehrálo celkem 5 674 mimořádných událostí, které jsou v práci blíže popsány. Mezi nejčastější mimořádné události se v tomto územní odboru řadí technické havárie, dopravní nehody a požáry.

Tento příspěvek vznikl za podpory interního grantového projektu Univerzity Tomáše Bati pod číslem IGA/FAI/2020/002.

Literatura

- [1] ČESKO. § 2 písm. a) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2020 [cit. 31. 10. 2020]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239#p2-1-a>
- [2] Šenovský, M.; Adamec, V. & Hanuška, Z. (2007). *Integrovaný záchranný systém*, ISBN 978-80-7385-134-7, Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství
- [3] *Taktická cvičení IZS*. Zlín, 2020.
- [4] *Statistické ročenky HZS Zlínského kraje*. HZSCR [online]. Zlín: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, c2020 [cit. 2020-10-31]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticka-rocenka-hzs-zlinskeho-kraje.aspx>
- [5] Kratochvílová, D.; Kratochvílová, D. & Folwarczny, L. (2013). *Ochrana obyvatelstva*, ISBN 978-80-7385-134-7, Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství
- [6] *Definice typů událostí*. HZSCR [online]. Ostrava: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, c2020 [cit. 2020-10-31]. Dostupné z: <http://www.hzsmsk.cz/prevence/StatDef.htm>
- [7] Hradil, J.; Mika, J. O.; Musil, M.; Svoboda, B.; Rak, J. & Vičar, D. (2018). *Základy ochrany obyvatelstva v České republice*, ISBN 978-80-7454-774-4, *Bezpečnost společnosti*
- [8] *Závěrečná práce - metodika, c2007-2013*. Lorenc.info [online]. Praha: VŠE [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <http://lorenc.info/zaverecne-prace/metodika.htm>